

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitx Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill.
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.
Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 260. szám.

Hétfő, november 14.

A nemzeti hadsereg felé

Nagybecskerek, november 14.

Immár egyre jobban épülnek ki a nemzeti hadsereg keretei. A helyzethez, az idők viszonyaihoz képest ez a kiépítés nem mehet gyorsan, de aki figyelemmel kíséri az eseményeket, azelőtt kétségtelen, hogy előbb utóbb meglesz a sokat emlegetett, sokat sürgetett nemzeti hadsereg.

A legújabb nagy lépés feléje az, hogy honvédségünket ellátják tüzérséggel s e királyi elhatározást a képviselőház legutóbbi ülésén maga a miniszterelnök jelentette be.

Hogy a fejedelmi elhatározásnak e fenyves sugara most sütött ki a fenyegető parlamenti helyzet sötét felhői mögül: pusztá véletlen. De azért az ország öröme nem lesz kisebb. Mert az a kérdés, a mely bent a képviselőházban, a kiméletlen és szenvedélyes harc minden ördögét elszabadította láncairól, de a mely a Háznak egy belső ügye körül forog: a nagy közvéleményt hidegen hagyja s csak a siker szempontjából érdekli az embereket. A tiszteletreméltó obstrukció lovagi felvonulásai ezuttal nem korrespondálnak az ország érzéseivel. Az ország teljes, meg nem osztott érdeklődésére tarthat tehát számot minden kormány-tény, a mely az egész nemzetnek, a nemzet egyetemének áll becsületesen, minden utógondolat nélkül szolgálatában.

Hogy előre bevágassék az útja minden oly jóhiszemű találgatásnak s rosszhiszemű ráfogásnak, amely e jelentős eseményre a maga felfogásának alacsony mértékét alkalmazná: felhivatalosan is kijelentik, hogy a honvédtüzérség megalkotásának híretől valamely hatást a parlamenti helyzet változására nézve a kormány se nem várt, se nem tervezet Tulságos megítéltetés volna az obstrukcióra nézve, ha feltennők róla, hogy a nemzeti öröm bármily megnyilatkozása észere tudná téríteni.

A parlamentben dúló rut és hippokrita küzdelem feje fölött a mai miniszterelnöki hirdás egyenesen a nemzetnek szól, hogy ebből is lássa és megértse a nemzet, mily nagy és bölcs, mily alkotmányos fejedelem ül Magyarország királyi székén. Lássa a nemzet, — a hogy 67 óta már oly gyakran látta — hogy a király szíve nem zárkózik el a nemzetnek egyetlen alkotmányos formában jelentkező kívánsága elől sem. A nemzeti politikának nincs semmi akadály, mikor az érvényesülési időpontja elérkezett. Minden nemzeti törekvésünk megoldatik könnyen és magától, mihelyt megértett arra, hogy megvalósíttassék s a megvalósulás előfeltételeinek utjából az akadályok elhárítottak.

Hogy a honvédséget tüzérséggel lássák el, — régi óhaj. Nem egyszer követelték fenhargon a képviselőházban, s a meddig megalkotásának kedvező ideje el nem érkezett: olyan magyarázatokat fűztek elmaradásához, amelynek helyt nem adhattak a józan megítélés nappali világításánál. De arra jók voltak, hogy muló politikai hangulatokat támaszsanak.

Most végre ez a politikai legenda is elfoszlott. A nemzet tiszta és zavartalan örömmel fogadhatja a miniszterelnök által bejelentett katonai reformot, amely hozzá fog járulni fegyveres készenlétünk emeléséhez, honvédségünket pedig hozzájuttatja

a modern haderő minden szükséges attributumához, anélkül, hogy a 67-iki kiegyezés lényegét érintené. És tagadhatatlan céludatos lépés a nemzeti hadsereg felé.

Ime, a „sárga-fekete“ Tiszta-kormány így csinál nemzeti politikát. Feltűnés nélkül, zajtalanul, de szimmellátható sikerrel. Zajtalanul és feltűnés nélkül, mert nem lát benne semmi érdemet, csak hü kötelességteljesítést a nemzettel szemben, amelynek ügyeit ma ő viszi s a melynek vitelért ő a felelős minden irányban.

Szent István napjának megünneplése.

— november 14.

Ismeretes, hogy Torontálvármegye törvényhatósága elhatározta, hogy Szent István király napja a vármegyében minden esztendőben nagyobb ünnepek keretében megünnepléssék.

A törvényhatóság bizottságot is küldött ki ez ügyben s a bizottság legutóbbi ülésén megbizta Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi és polgári iskolai igazgatót tegyen az ünneplésre javaslatot.

Knyaskó a megbízásnak eleget tett s a következő javaslatot, illetve tervezetet dolgozta ki és nyújtotta be Jankó Ágoston alispánnak:

Országszerte hazafias meggalom indult meg, hogy a dicső emlékezetű királyunk nevének szentelt napot valóságos nemzeti ünnepé kell avatnunk; olyanná, mely tartalmában, jelentőségében és külsőségeiben egyaránt megfeleljen a dicső király emlékezetének s a nemzet mártóságának s mely az állam polgárainak millióit osztály, felekezeti és nemzeti különbség nélkül kapcsolja össze a király iránti hűség s a hazaszeretet felémelő érzésében.

Gondoskodnunk kell arról, hogy ez ünnep ne csak a kegyeletnek és halának szentelt nap legyen, hanem folyton s eleven erővel megújuló forrása a nemzeti érzésnek, a nemzeti öntudatnak; kereteiben kellő megnyilatkozást nyerjen a nagy király nemzet-alkotó uralkodásának emléke, a szent korona jelentősége s a magyar állam egységessége.

Hogy a Szent István napján megtartandó ünnep valósággal ily s valósággal a nemzet teljességének osztatlan ünnepévé váljon: erre nézve az állam, a törvényhatóságok s a társadalom állandó tevékenységére, erejére és lelkesedésére lesz szükség; e tényezők állandó s eleven közrhatása biztosíthatja csak, hogy ez évről-évre megújuló ünnepek ne veszítsenek erejükből s ne sorvassza el jelentőségüket a megszokottságból eredő közömbösség.

E nagy célok érdekében idejében kellő gondtal és körültekintéssel szükséges a Szent Istvánnapi ünnepek rendezését előkészíteni, tartalmukat megállapítani.

Számba véve a helyi körülményeket s a rendelkezésünkre álló szerény eszközöket, a Torontálvármegye székvárosában, Nagybecskereken a törvényhatóság s a társadalom belvonásával megtartandó Szent István-napi ünnepek tervezete főbb vonásaiban vázolván a következő lenne:

I. Az ünnepet megelőző estén a város és a középületek fényes kivilágítása; a főbb utvonalak feldíszítése, transparentek állítása; toronyzene; befejezőül takarodó.

II. Szent István napján:

1. Reggel 9 órakor a törvényhatóság rövid diszközgyűlése a vármegye székházában.

2. A „Deák Ferenc alapítvány“-ból a jutalom és emlékmű any átadása.

3. Délután 10 órakor ünnepi isteni tisztelet a szabadban; az egyházi, világi, katonai hatóságok; egyesületek, testületek, küldöttségek s a nagyközönség bevonásával.

4. Délután néppünne az erdőben; történelmi és etnografia jellegű felvonulással.

5. Este a színházban díszelőadás; előképek. E keretben az ünnepély egyes részleteinek és módozatainak megállapítása, kivétele a kiküldendő bizottságok feladata leendő.

A tervezet 2. pontjában érintett jutalomdíjra

nézve javasoljuk, hogy a Deák Ferenc-alapítvány esedékessé vált kamatai mindig a Szent-István napján megtartandó diszközgyűlés alkalmával adassanak ki oly torontálmegeyi illetőségű egyetemi hallgatóknak, ki arra érdemesnek ítéltetik.

A vármegye alispánjának elnöklése mellett bizottság küldendő ki az ünnepség rendezésére, illetőleg az alispán bizassék meg ily bizottság összehívásával.

A néppünnepen elmondott, népszerű hangon írt „ünnepi szózat“ nyomattassék ki a megye területén lakó polgárok nyelvében s a vármegye összes községeiben osztassék ki minél nagyobb számban.

A törvényhatóság intézzen buzdító körleveleket a vármegyei községekhez s az erre illetékes tényezőkhöz Szent István-napjának minél méltóbb módon való megünneplésére nézve.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/4-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **A közig. bizottság ülése.** Torontálvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülését dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével. Az ülésről részletes tudósítást holnapi számunkban közlünk.

— **A megyés püspök körlevele.** Dessewffy Sándor megyés püspök most adta ki körlevelét, mely a Boldogasszony szeplőtelen fogantatás dogmájának fészázados jubileumáról szól. Rómában tudvalevőleg kedden ünnepelték meg a jubileumot, mely alkalmából X. Pius pápa sajátkezűleg koronázta meg Mária szobrát és pedig ugyanazt a szobrot, amelyet a dogma proklamálásakor IX. Pius megkoronázott. A körlevél külön része kihirdetendő a hívőknek a szószékről. A körlevél egyébként belső ügyeket és az általunk már közölt egyházmegyei személyi változásokat tartalmazza.

— **A csanádi káptalan köréből.** Spéth Károly dr. prelátus-kanonok elhunytával tudvalevőleg megüresedett egy kanonoki stallum. Mint illetékes helyről értesülünk, az előléptetés sorrendje szerint dr. Engels János prépost-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő a nagy stallumba kerül ifjabb kanonoknak, míg a többi kanonok egy-egy fokkal előlép. Wittenberger Antal így idősb alapítványi kanonok lesz, az ő helyébe pedig Blaskovics Ferenc orsz. képviselő, apát lép alapítványi kanonoknak. Az előléptetést, illetve királyi kinevezést immár a napokban fogja publikálni a hivatalos lap.

— **Az ipartestület ülése.** A nagybecskereki ipartestületi előjáróság holnap este 6 órakor ülést tart, a melyen folyó ügyek kerülnek elintézésre.

— **A jótékony nőegyletől.** A jótékony nőegyesület választmánya folyó hó 12-én ülést tartott. Ott voltak: dr. Dellimanics Lajosné elnök, Steinitzer Gézané alelnök, Jemerics Istvánné, Kokits Sándorné, Stagenschmidt Jánosné, dr. Brájer Lajosné, Haidegger Ödönné, Napholtz Ágostonné, Mencer Lipótné, dr. Mangold Samuné, dr. Stassik Ferencné, dr. Mihálovics Ödönné és Jarmatzky Sándorné választmányi tagok. A pénztárnok jelentéséből kitűnik, hogy ez évben a jelen ülésig 1330 korona segély osztott ki a szegények között. A szegények számára az ülés november havi segélyképen 340 koronát szavazott meg. A nőegyesület ez évben is rendez karácsonyfa-ünnepet, melyen 20 szegény gyermek fog teljes téli öltözéket kapni. Ennek költségeihez Napholtz Ágostonné 10 koronával járult, kit nemes tettéért a választmány meleg ovációban részesített. A jövő évi farsang alkalmából a jótékony nőegyesület oly estély rendezését tervezi, mely a közönséget valódi műélvezetben fogja részesíteni s

melynek sikere érdekében az előmunkálatok már is megindultak.

— **A kaszinó rendkívüli közgyűlése.** A nagybecskereki kaszinó-társulat szombaton este Franz J. L. igazgató elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyet az alapszabályok egyes pontjainak módosítása tett szükségessé. A társulat vezetősége a legutóbbi rendes közgyűlésen már kimondta az alapszabályok módosítását, a belügyminiszter azonban bizonyos pótlásokra utasította a társulatot. A közgyűlés ezeket a pótlásokat tárgyalta s azokat tudomásul vévén, a módosított alapszabályokat újból fölterjeszti jóváhagyásra a belügyminiszterhez. Tárgyalta továbbá a közgyűlés Németh Lajos festőművész ajánlatát, a melylyel megvételre kínálta egy helyi vonatkozású képét a kaszinónak. A közgyűlés a képet nem vette meg, miután a társulatnak arra fedezete nincsen.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Schvarz Rezső okl. tanítót a kübekházi áll. elemi népiskolához rendes tanítónak kinevezte.

— **Nyugdíjazás.** Palatinus Imre, a nagy-kikindai róm. kath. népiskola dékán igazgatója nyugalmába vonult. Harminchat esztendő telt a tanítói pályán és ezen idő alatt néhány generáció részesült hazafias nevelésben az érdemes paedagogustól. Dr. Berzeviczy Albert közoktatási miniszter nyugalmába vonulása alkalmából elismerését fejezte ki Palatinusnak a tanügyi terén kifejtett áldásos működéséért.

— **Halálozások.** Mint Nagyszentmiklósról írják: Sulyos csapás érte Schreyer Viktor ügyvédet és családját. Édes anyja, özv. Schreyer Domokosné, szül. Schmath Franciska e hó 6-án 79 éves korában elhunyt. Az elhunytat 8-án temették el nagy részvét mellett. — Módoson Kausch József földbirtokost és családját érte sulyos gyász. Kausch Józsefné, szül. Nebel Margit f. hó 6-án az esti órákban rövid szenvedés után 36 éves korában elhunyt. Szintén nagy részvét mellett temették el.

— **A kulturstély.** A Torontál-megyei Magyar Közművelődési Egyesület javára rendezendő kulturstély előkészítő bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott, a melyen az estély egyes részleteit beszélte meg. A bizottság az estélyt 1905. január 14-ikére tűzte ki. A bizottság fel fogja kérni a város előkelő hölgyeit az estély védnökségére s azonkívül rendezőbizottságot alakít, a melybe belevonja a város ifjúságát. Az estély részletes programjának kidolgozásával a bizottság Semsey Gyula m. főlevéltárost és Somfai János titkárt bízta meg. Az estély irodalmi részével a bizottság legközelebbi ülésén foglalkozik.

— **A műkiállításból.** Szekulics Sándor képművelését állandó érdeklődés kíséri s tegnap vasárnap igen számosan látogatták. A kiállítás a közönség érdeklődésére való tekintettel még esütörtökig nyitva marad.

— **A torontál-megyei szanatórium-egyesület.** A torontál-megyei tüdőbetegek szanatórium-egyesületének vezetősége most küldte szét a tagsági aláírási ivateket, egyben folyamodott portómentességért. Az egyesület elnöksége arra kéri a belépő tagokat, hogy az aláírási ivateket a megye főorvosi hivatalhoz küldjék, pénzt azonban ne küldjenek, mert a tagsági díjak befizetése postatakarékpénztári check-ek alapján fog történni.

— **A közig. tanfolyamhallgatók estélye.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam hallgatósága az intézeti zászlóalap javára, december 3-án a kaszinó helyiségében táncmulatsággal egybekötött kedélyes-estélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Családjegy 5 korona. Személyjegy 2 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. Az érdekesnek ígérkező estély műsora a következő: 1. Keserű pohár Bariton-szólo. (Bordal) „Czilley s Hunyadiak” című szomorú játékból). Irtá: Vörösmarthy Mihály. Zenéjét szerezte Erkel Ferenc. Énekli: Szankovszky Rezső, a közig. tanfolyamhallgatók énekara és Jablonszky Elemér zongora kísérete mellett. 2. Egy ideges ember. (Monolog) Gabányi Árpádtól. Előadja: Léh György. 3. „Tell Vilmos” Nyitány J. Rossinótól. Zongorán előadják: Schnell Alfredné urnő és Jablonszky Elemér. 4. Bence diák. Irtá: Radó Antal. Szavalja: Ifj. Papik Miksa. 5. Magyar nóták. Fuvolán előadja: Donnawell János. 6. Pepi-tant. Énekli egy 12 tagból álló énekkar Udvardy vezetése mellett.

— **A fűszerüzletek munkaszüneté.** Ismételtén rámutattunk arra a helytelen, sőt mondhatni káros szokásra, hogy a nagybecskereki fűszerkereskedők télen-nyáron esti fél 9, sőt 9 óráig is nyitva hagyják üzletüket, noha télen fél 6,

nyáron pedig a forgalmasabb helyen pláne már 4 órakor nyitják ki a boltot. Ez pedig nem helyes dolog, mert a közel 16 órai munkaidő rendkívül megerőlteti a szervezetet még felnőtt embereknél is, annál inkább káros hatása arra a 13—14 éves inasra nézve, akinek ilyen körülmények között nemhogy frissítő szórakozásra, de még alvásra is nagyon kevés ideje marad. Azt pedig, hogy mily káros hatása van ilyen korban a kevés alvásnak, azt úgy hisszük nem kell külön is mondanunk. Erre vonatkozólag igen fontos újítás hírét vesszük Versecről. Az ottani kereskedők ugyanis egyetértőleg elhatározták, hogy üzleteiket hétköznapokon már este fél 8 órakor bezárják. Erről természetesen értesítik a közönséget is, hogy akinek netalán egy s más árura volna szüksége, azt fél 8 óráig szerezzze be. A verseci kereskedők ezen üdvös intézkedését ajánljuk a nagybecskereki kereskedők figyelmébe, annál is inkább, mert ha közösen határozzák el magukat ezen méltányos s hasznos újításra, nem kell félniök még a konkurenciától sem. Különben ez irányban a nagybecskereki kereskedő ifjak egyesülete is mozgalmat indított s hihetőleg meg lesz az eredménye.

— **A torontál-i atletikai klub közgyűlése.** A „Torontál-i Athletikai Club” holnap, folyó hó 15-én délután 5 órakor az alispáni kisteremben tartja XI. évi rendes közgyűlését. Erre a klub tagjai ez uton is tisztelettel meghívhatnak. A vála ztmány.

— **Nyilvános köszönet.** Az Iskolagyermekbarátság elnöksége ez uton mond halás köszönetet a Torontál-megyei takaré- és hitelbank 50 K., Steinitzer Géza ur 10 K., Weisz Izidor ur 10 K., özv. Chorin Zsigmondné urnő 2 K., Markus N. ur 4 K., Engel Sámuel 5 K. és N. N. 5 K. adományáért.

— **A Tallian-uradalom halastava.** Tallian Béla földművelési miniszter, aki ugyis mint gazda, ugyis mint miniszter mindent elkövet, hogy az Alföld terméketlen szikterületeit kísérleti uton hasznos taltáttá tegye: mint tudvalevő dolog, az idén próbaképpen néhány hold szikes földön halastavat létesített. Mint most az országos halászati felügyelőség hivatalosan jelenti, ez a kísérlet jól sikerült, mert a legkisebb mesterséges táplálék nélkül a tóba bocsátott halak a pusztai földből annyi táplálékot nyertek, hogy busás jövedelmet produkáltak a tulajdonosnak. Az a föld ugyanis, amely eddig egy krajcár hasznot nem hozott, a halastó létesítése óta holdanként 127 korona tiszta jövedelmet nyújtott.

— **Siketnémák esküvője.** Párját ritkító menyegző volt e héten T-József falván. Ekkor esküdött ugyanis örök hűséget Bozsó János 24 éves siketnéma legény László Etel ugyancsak siketnéma leánynak. A házassági nyilatkozatokat jelekkel tették meg a házastelék.

— **Holttest az utcán.** Városunk egyik általános ismert alakját, Gajdics József házalócipész a járó-kelők ma kora reggel halva találták meg a Váralka-utca végén. A rendőrség a holttestet a halottaskamrába szállította be, a hol fel fogják boncolni. A szerencsétlen véget ért ember valaha igen jó módban élt, de állítólag szerencsétlen spekulációk folytán mindenét elvesztette s e vagyoni bukás megzavarta elméjét. Azóta örökké kacagva jart-kelt az emberek között, guntárgyul szolgálva az utcai gyerekeknek, akik ugyancsak vastag tréfát űztek a szerencsétlen öregből, a kit most végre a halál megszabadított szomorú sorsától. A holttesten külérőszak nyoma nem volt tapasztalható s így valószínű, hogy Gajdicsot vagy szívvelhűdés ölte meg, vagy pedig az utcán az éjjeli kemény hidegben megfagyott.

— **Leugrott a vonatról.** A Klári-i vasúti megállónál a napokban este Szekulics Rakila 60 éves öreg asszony leugrott a robogó vonatról. De oly szerencsétlenül, hogy a vonat egyik lábát levágta. A szerencsétlen öreg asszonyt beszállították a zombolyai közkórházba.

— **A sánta legény szerelme.** Csatádon a minap Lind Pál tizenkilenc éves András nevű szabólegény fia egy revolverrel föbe lötte magát. Öngyilkosságának oka állítólag nem viszonzott szerelme. A fiatal sánta legény szerelmes volt egy ottani leányba, de az nem viszonzta szerelmét. Ez vitte a végzetes tette.

— **Lenyakozott tehén.** Mint T-Kanizsától írják, a minap a reggeli motorvonat Szőregh és Újszeged közt a vágányok között ballagó tehénnel találkozott s minthogy a vonatot ideje korán megállítani nem lehetett, az a tehénét elütötte s kerekével a tehén nyakát a szó szoros értelmében elvágta.

— **Rablóbanda Temesben.** Vakmerő rablást követett el szombat éjjel husz felfegyverezett román paraszt ember a dragoesti pusztán. Éjjeli 12 óra tájban három parasztszékéren érkeztek meg a rablók, behatoltak a bérlő lakásába és meiótt ez az ijedségtől magához térhetett volna, felrakták a nehéz pénzszerkegyt az egyik kocsi-ra és elhajtották. Az éjjeli ör utána lött a rablók-

nak, mire az egyik kocsii lovai megvadultak és a kocsit feldöntötték. A rablók erre a másik két kocsi-ra szálltak át és a feldöntött kocsi hátrahagyásával elmenekültek. Most a csendőrség nyomozza őt. A lopott pénzszerkegyben 18.000 korona készpénz és egyéb értékek voltak.

— **Tűz.** Tegnap este 8 óra tájban hirtelen nagy tűzijárma zavarta meg városunk nyugalmát. Az ijedségre annyira is inkább volt ok, mert a nagy szélvészben igazán tartani lehetett nagyobb veszedelemtől. Szerencsére azonban a veszély nem volt nagy, mert mindössze csak az történt, hogy a Mátyás király-utcában levő Eckstein-féle sütődében egy geranda ismeretlen okból kigyulladt. A tűzoltóság hamarosan a színhelyen termett, akkorra azonban a tűzet már eloltották. A kár jelentéktelen.

— **A Horgony-Pain Expeller (Richter-féle Liniment. Caps. comp.)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 35 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnaál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az atístenek Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jő eredménnyel alkalmazott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és úvegekben: á 80 fillér, 1 korona 40 fillér és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan Richter-féle Horgony-Pain-Expellert, vagy Richter-féle Horgony-Linimentet kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzőre figyelni és csak eredeti úveget elfogadni.

Irodalom.

* **Lenkei Henrik:** Uj versek (1894—1904). Tíz év termését adja új kötetében Lenkei Henrik, ez a melegsivű, rokonszenves hangú poeta, a kinek értékes költői egyéniségét már vagy tizenöt év óta ismeri a magyar olvasóközönség. Hatodik köteté ez a szerzőnek s tegyük mindjárt hozzá a legértékesebb, a legszelvény, legkifejtettebb mind között, mint a hogy értékesebb a nemes gyümölcsöket hozó termőfa az ifjuság szines, tarka, de lombhullató virágos bokránál. Kergette a mi költőnk is az ifjuság édes-bus illuzónak rózsaszínű káprázatait, futott a bohókás álmok családka délbábja után, de immár mögötte van a hívő kor, mikor még „csodákat remélünk s mámor között dörén im-bolyogva” üzzük a lidércfányt s elérkezett az élet országútján oda, a hol néki igaz arcát mutatja már a valóság”. Az érett férfikor benne kalászaik ezek az „uj versek”, nincs meg benne a husz éves ifjuság szerelmi lozanak pirossága de — magja van. A Lenkei új kötetének hangja is egészen más, mint az eddigieké és szerencsésen simul tárgyainak másféleségéhez. „Világ”, „Enyém”, „Mosolygó könyvek”, „Egyedül” — ezek a ciklusok címei s már ezek a címek is hiven illusztrálják: milyen az a gondolatkör és érzelmi világ, mely a versekből visszatükröződik. Az elsőben egy komoly, kontemplatív természet festi le azokat a képeket, melyek megragadják, de — és ez erős művészi érzésre vall — ezekben a képekben sem a kicsinyes genre érdekli, hanem a költői igazság, mely nála mindig valami szelid, lemondó melancholián keresztül csillan elő. Odaadó, meleg szeretet hatja át azokat a lapokat is, melyekben családi életéről dalol s nem egy kedves, humorosan szatirikus hangot üt meg a „Mosolygó könyvek”-ben is. Mégis úgy tetszik, az „Egyedül” ciklus jellemzi legjobban Lenkei költői egyéniségét. Tiszta hit, nemes idealizmus, minden szépnék és jónak őszinte szeretete, szelid megnyugvás és fiatalon maradt reménykés teszik harmonikus s így vonzóvá ezt a poeta-életet, melynek egységén nem ütőtt csorbát a korszellem semmiféle divatos, vagy beteges áramlata, sem pedig a maga erején túl való kapaszkodás kínos erőlködése. Könyvét jól eső érzéssel olvassuk végig és kielégülten tesszük le, mint azokat a könyveket, melyeket még sokszor fogunk újra elővenni, hogy tiszta hangulatokat varázsoljunk magunk köré. A kiállításában is komoly izlésű kötet a Pallas-nál (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) jelent meg és 2 korona 50 fillérért minden könyvkereskedésben kapható.

* **A „Zenélő Magyarország”** zongora és hegedű zenemű folyóirat most megjelent XI. évfolyam 21-ik füzeté a következő szép zenemű újdonságokat közli: I. Bogdán István „Felhők meennek, felhők szállnak keletre” és „Azt mondják, hogy szegény vagyok” két eredeti szép magyar dal. II. Schubert F. „Villi király — Erlkönig” dalbálada. III. Brahms Ede „Venus” Walzer. Ily gazdag tartalommal jelenik meg e minden zenekedvelőnek kiváló fontosságú zenemű-folyóirat minden egyes füzeté, úgy, hogy előfizetői az érdemesebb zeneműveket, melyek az év leforgása alatt megjelennek, a havonta kétszer megjelenő füzetben, mindenkor 10—12 oldalon kapják. Előfizetési ára egész évre (24 füzetre) 12 kor., félévre 6

kor., negyedévre (6 füzetre) 3 kor. Egyes szám 60 fillér. Előfizetni a most folyó IV. évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zenemű-kiadóhivatalában Budapest, VIII., József-körút 22/24. sz., hol egyúttal minden nyomtatásban megjelent zenemű a legolcsóbban és leggyorsabban megszerezhető. Kiváratra a „Zenélő Magyarország” eddig megjelent füzetekinek tartalomjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 14-én.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 14.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, a melyen folytatta a házszabályrevízióra vonatkozó indítvány tárgyalását.

A mai ülésen Gaál Sándor, Hellebronth Géza és Nessi Pál beszélték az indítvány ellen.

Az orosz-japán háború.

A mandzsuriai harcokról.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pétervárról táviratozzák: Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből: Reggel óta erős ágyútűz van a jobb szárnyon. Azt hiszik azonban, hogy a japánok előnyomulása mindenestre nem várható.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a „Daily Telegraph”-nak jelentik, Mukden és a Bajkal-tó között 86.000 sebesültje van az orosz hadseregnek. A sebesültek legnagyobb része a szi-bériai hadsereghez tartozik.

Budapest, november 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Csifuból táviratozzák, a japánok a mandzsuriai harcokra az utolsó két hét alatt 65.000 főnyi friss katonát szállítottak.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból táviratozzák, Port-Arthur állapota borzasztó. Az egész városban és várbán nincsen ép ház. A gránátok az összes ablakokat összezúzták. A londoni jelentés azt mondja, hogy a vár karácsonyra feltétlenül elesik.

A király Budapesten.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ő felsége ma reggel 5 óra 30 perckor Budapestre érkezett, honnan délután 5 órakor tér vissza ismét Gödöllőre.

Vadászat Gödöllőn.

Budapest, nov. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap az isaszegi fenyvesben volt hajóvadászat, amelyben ő felsége, Lipót bajor herceg, József Ágost kir. herceg és a kíséret vett részt. Terítkekre került 44 darab különféle vad. József Ágost és Augusztia főhercegnő tegnap este 8 órakor visszatértek Budapestre.

A politikai helyzet.

Budapest november 14. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház folyosóján rendkívül mozgalmas élet uralkodik s valamennyi párt tagjai csoportokba gyűlve tárgyalják a politikai helyzet eshetőségeit. Különösen rendkívüli érdeklődéssel várják a szabadalvópárt ma esti értekezletét. Az ülés elején az a hír járt a folyosón, hogy szerdán megkezdődik a permanens ülés, a melynek végeztével leszavaznak az újra benyújtandó ideiglenes házszabályrevízióra. A szállongó hír persze nagy izgalmat keltett, de az ülés végén lecsillapultak az emberek, mert hire futott, hogy mégsem lesz erőszak s megvan a paktum. E hír szerint Tisza visszavonná estére a revíziót s csak a huszonegyes bizottságot tartaná fenn. Utóbb azonban ezt a hírt dementálták s csak annyit tudnak, hogy „erőszak legközelebbre nem várható”.

A nemzeti párt Felvincen.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Miksa Imre felvinci képviselő kerületében körutat tett. Decemberben várják Felvincre Apponyi Albert, Batthyány Elemér, Károlyi István és Vigyázó grófokat, Gulner Gyulát és a nemzeti párt tagjait.

Kivándorlás Fiumén át.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Fiuméből jelentik, a Cunard Line „Ultonia” nevű gőzöse tegnap délután indult el amerikai útjára 1801 kivándorlóval.

A balti orosz flotta ügye.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Koppenhágából táviratozzák, legutóbb kitudódott, hogy a Hullnál elsüllyesztett „Ares” nevű gőzös svéd hajó volt. A svéd és az orosz kormány között most izgatott jegyzékváltások folynak.

Reformátusok gyűlése.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nagyenyedi református egyházmegye a n. pokban Felvincen értekezletet tartott Veress Károly elnökölete alatt. Istentisztelet után Balogh Sándor bodoni pap „Az egyház viszonya az államhoz” című dolgozatát olvasta fel, míg Lovassy Andor megyei főjegyző, egyházkerületi követ a gesztai papról olvasott fel derűs dolgokat.

Az orosz cár útja.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szent-Pétervárról táviratozzák, Miklós cár ide visszatért.

A török hajóraj.

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból táviratozzák: Az új török hadihajók legközelebb a fekete tengerre mennek, ami az utolsó orosz háború óta nem fordult elő. Ennek az utnak az a célja, hogy a megújított hadihajók létezését demonstrálja és Törökországnak alászállított tengerészeti tekintélyt a Fekete tengeren emelje. Ehhez a tengeri úthoz szükséges költségeket hír szerint Nemlizada Faslin pasa gazdag kereskedő, a hadsereg szállítója ajánlotta fel. Hír szerint iradét bocsátottak ki, amely szerint a hetedik hadtest csapatai, valamint más csapatok, amelyek eddig nem voltak felszerelve a Mauser-féle ismétlőfegyverrel, evvel a fegyverrel szereltessenek fel.

Az örmény zavarok.

Budapest, nov. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból táviratozzák: Arzen katolikus helytartón kívül a helytartó titkárait is megölték, örmény részről azt hiszik, hogy a gyilkosságot Halil effendi, kurd származású csendőrkapitány követte el, vagy pedig felbérelt valakit annak elkövetésére, mert a kapitány legutóbb ezzel fenyegetődött.

Havazás

Budapest, november 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tordáról sürgönyzik: Tegnap itt egész nap havazott s az éjjel erősen fagyott. A közeli hegyek hóval vannak borítva.

Budapesti gabonatözsde

Budapest, 1904. november 14.

A készáruüzlet Livatalos árjegyzései:

B u z a	Kilos	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig	kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki új	78	—	80	10.10	10.25
Pestvidéki új	78	—	80	10.05	10.15
Bánsági új	76	—	80	10.10	10.20
Bácskai új	78	9.85	9.95	80	—
Rozs elsőrendű				7.50	7.60
” másodrendű				7.40	7.50
Árpa takarmány				7.35	7.55
” égetni való				7.25	7.35
” sörfőzésre való				0.—	0.—
Zab				7.05	7.30
Tengeri bánsági				—	—
” másnemű				7.50	7.60
Ropos káposzta				11.25	11.50
” bánsági				—	—
Köles				0.—	C.—

Határidő-üzlet.

Budapest, november 14. (A nagybecskerekéri Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra) 1905.	10.32	—
Tengeri (májusra) 1905	7.60	—
Zab (áprilisra) 1905.	8.01	—
Rozs (áprilisra 1905.)	7.19	—

Nyíltér.*

NESTLÉ férfi-gyermek-újsz.
folímulhatatlan
gyomorbelegék, diarhoeban, bélhurutban szenvedők számára
Kapható gyógyszerárak és drogueriákban.
Kísérleti célokra fél dobozok a 1 Korona.
A tisztelt szülőknek próbadobozok és röpizetek ingyen rendelkezésre állnak a NERUDA NÁNDORNAL félé
foraktarban BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 Sz.

(824a-6.1)

* Az e rovat alatti közölkéskört nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1904. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskerekéri pályaudvarra

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 27 p.; délután 4 óra 35 perc
Szegedről: (motorkocsi) 9 óra 23 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 23 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibudáról és Temesvárról este 7 óra 15 p.
Médosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Panesováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 27 p. este 8 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskerekéri pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 45 p.
Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. u. 11 óra 12 p.; este 8 óra 40 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra 18 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versez, Antalfalva—Panesova és Alibudára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 33 p.; délután 8 óra 10 p.
Médosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 11 óra 38 p.

38311. I. sz. 1904.

Magy. kir. államasutak.

Bpest-jobbparti üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény különféle anyagokra.

A magy. kir. államasutak budapes-jobbparti üzletvezetősége az 1905. évben szükséges alábbi anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállítandó anyagok következők: 1000 kg. horgonyzott sodrott kerítési acélpánt és 100 kg. horgonyzott kettős acélszeg kerítési pánthoz.

Ezen mennyiségek nem fix mennyiségek, hanem csak tájékoztató jellegűek és tartozik szállító a tényleges szükségletet, mely a fenti mennyiségeknel lehet korlátlanul több vagy kevesebb, szállítani és pedig az időnkint kiadandó megrendelési levelekben kitűzendő határidő alatt.

Az anyagokra vonatkozó részletes kimutatás, mely egyszersmind ajánlati mintául is használható, az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályánál (I. d.) Budapest, Külsőkerepesi-ut 2-ik házcsoportjában kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 1 koronás magyar bélyeggel ellátva lepecsételve s a borítékon: „Ajánlat a 38311/904. számhoz” felirattal megjelölve legkésőbb 1904. évi december hó 2-án déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához betérjesztendő.

Elkészve beadott vagy táviratilag tett, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott értéknek 5%-a leendő le készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a pályázati határidőt megelőző nap déli 12 óráig a budapesti jobbparti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

Budapest, 1904. október hó 26-án.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

